

*ΤΡΟΧΑΙΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ, ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ
ΕΥΘΥΝΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ & ΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.*

Οι πιθανότητες να εμπλακεί ένα πρόσωπο κάποια στιγμή σε τροχαίο οδικό ατύχημα, είτε ως οδηγός είτε ως επιβάτης είτε ως πεζός, είναι ιδιαίτερα μεγάλες, οπότε και είναι προσωπική υποχρέωση του καθενός να γνωρίζει ποιες ακριβώς υποχρεώσεις έχει και τι ακριβώς δικαιούται να αξιώσει σε αντίστοιχη περίπτωση. Σε μια απλή κατηγοριοποίηση των τροχαίων οδικών ατυχημάτων θα τοποθετούσαμε σε μια ομάδα τα ατυχήματα στα οποία υπήρξαν μόνον υλικές ζημιές των εμπλεκέντων οχημάτων, σε μια άλλη τα ατυχήματα στα οποία υπήρξαν και σωματικές βλάβες (ελαφριές ή σοβαρές) σε κάποιο ή κάποια από τα εμπλεκόμενα πρόσωπα, και τέλος τα θανατηφόρα ατυχήματα.

Σε κάθε περίπτωση ενός τροχαίου οδικού ατυχήματος, ο οδηγός ή ιδιοκτήτης του οχήματος που δεν είχε ουδεμία μορφή υπαιτιότητας στην επέλευση του ατυχήματος, καθώς και κάθε παθών πρόσωπο, έχει το δικαίωμα να απαιτήσει και να λάβει από τον υπαίτιο οδηγό, τον ιδιοκτήτη του υπαίτιου οχήματος και την ασφαλιστική του εταιρεία, χρηματική αποζημίωση για τις υλικές ζημιές καθώς και για υπόλοιπες αξιώσεις που περιγράφονται στη συνέχεια.

Πολλές φορές όμως κανένας οδηγός δεν αναλαμβάνει αποκλειστικά την υπαιτιότητα, οπότε και σ' αυτήν την περίπτωση μόνη λύση είναι η δικαστική, όπου και με σχετική αγωγή ενάγονται τα άνω πρόσωπα, με αίτημα να υποχρεωθούν να καταβάλουν χρηματική αποζημίωση.

Α) Έτσι λοιπόν στην σχετική αγωγή που θα κατατεθεί για ένα τροχαίο ατύχημα υλικών ζημιών, και ανάλογα με τις περιπτώσεις, τα αιτούμενα κονδύλια δύναται να είναι, μεταξύ άλλων, i) το ποσό που απαιτείται ή απαιτήθηκε για την αποκατάσταση των ζημιών του οχήματος ή το ποσό αποζημίωσης για την καθολική καταστροφή του οχήματος, ii) το ποσό της εμπορικής και τεχνικής υπαξίας του οχήματος σε περίπτωση μερικής καταστροφής του οχήματος (δηλαδή το ποσό αποζημίωσης για την μείωση της αξίας πώλησης του οχήματος λόγω της παρατηρούμενης αποφυγής αγοράς οχημάτων που έχουν υποστεί ατυχήματα), iii) η αξίωση χρηματικής αποζημίωσης για δαπάνη μισθώσεως άλλου αυτοκινήτου, iv) άλλες δαπάνες (όπως δαπάνη μεταφοράς, δαπάνη χρήσης ταξί, κτλ), v) ενδεχομένως δαπάνη για

διαφυγόντα κέρδη (σε περιπτώσεις καταστροφής επαγγελματικού οχήματος), vi) χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

Β) Σε περίπτωση που πέραν των υλικών ζημιών υπάρχει και ελαφρύς ή σοβαρός τραυματισμός του οδηγού ή άλλου προσώπου (επιβάτη, πεζού, οδηγού ποδηλάτη), τότε δικαίωμα άσκησης αγωγής έχουν παράλληλα και τα παθόντα αυτά πρόσωπα. Στην σχετική αγωγή, κατά πρώτον, ο παθών οδηγός, πέραν των άνω αξιώσεων (υπό στοιχείο Α), και εφόσον έχει υποστεί ο ίδιος κάποια σωματική βλάβη, και κατά δεύτερον και κάθε άλλος τραυματισθείς από τα άνω πρόσωπα, έχει το δικαίωμα να αξιώσει επιπλέον και i) τα πιθανά νοσήλια ή άλλες σχετικές δαπάνες, τις οποίες κατέβαλε, συνεπεία του τροχαίου ατυχήματος, ii) αξίωση για καταβολή αμοιβής σε κάποιο συγγενικό πρόσωπο, το οποίο προσέφερε υπηρεσίες στον παθόντα, iii) διαφυγόντα κέρδη (ιδίως σε περιπτώσεις αδυναμίας εργασίας για κάποιο χρονικό διάστημα), iv) χρηματική αποζημίωση για μελλοντικές στερήσεις (σε περιπτώσεις σοβαρών τραυματισμών). Επιπλέον, υπάρχει και ποινική ευθύνη του υπαίτιου προσώπου, εφόσον οι τραυματισθέντες ζητήσουν την ποινική του δίωξη.

Γ) Τέλος, στα θανατηφόρα τροχαία ατυχήματα, οι συγγενείς του προσώπου που σκοτώθηκε μπορούν να αξιώσουν, μεταξύ άλλων, με την αγωγή τους i) τα πιθανά νοσήλια ή άλλες σχετικές δαπάνες, τις οποίες κατέβαλαν, συνεπεία του τροχαίου ατυχήματος, ii) τα έξοδα της κηδείας, iii) ενδεχομένως αποζημίωση στέρησης διατροφής ή συνεισφοράς, iv) αποζημίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης. Και σ' αυτήν την περίπτωση υπάρχει ποινική ευθύνη του υπαίτιου προσώπου για την ανθρωποκτονία, η οποία διώκεται αυτεπάγγελα.

Σε κάθε μία από τις ανωτέρω περιπτώσεις υπάρχει ευθύνη του οδηγού, του ιδιοκτήτη και της ασφαλιστικής εταιρείας, εφόσον υπάρχει ενεργό ασφαλιστήριο συμβόλαιο για αστική ευθύνη, οπότε και στην πράξη η τελευταία καταβάλλει τα ποσά που υποχρεούνται να καταβληθούν για λογαριασμό του υπαίτιου προσώπου. Το ασφαλιστήριο συμβόλαιο αστικής ευθύνης αποτελεί υποχρέωση για κάθε ιδιοκτήτη οχήματος σύμφωνα με τους Νόμους 489/76, 2496/1997 και το Π.Δ. 237/86. Ο νομικός δε όρος της αστικής ευθύνης περιλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις όπου κάποιος προξενεί σε κάποιον άλλον, από πράξη ή παράλειψή του, υλικές ζημιές ή/και σωματικές βλάβες και υποχρεούται να τις αποκαταστήσει. Η ασφάλιση λοιπόν αστικής ευθύνης είναι μία σύμβαση μεταξύ του ιδιοκτήτη του οχήματος και της ασφαλιστικής εταιρείας, με την οποία η τελευταία αναλαμβάνει, μέσω καταβολής του

ασφαλίστρου από τον πρώτο, την υποχρέωση να καταβάλει κάποιο χρηματικό ποσό στα παθόντα πρόσωπα ενός τροχαίου ατυχήματος για λογαριασμό του ιδιοκτήτη.

Πλην όμως, εάν δεν υπάρχει κατά την ημερομηνία του τροχαίου ατυχήματος ενεργό ασφαλιστήριο συμβόλαιο, τότε δεν υπάρχει και ασφαλιστική κάλυψη, οπότε και υπόχρεος να καταβάλει οποιοδήποτε χρηματικό ποσό επιδικαστεί στους αντιδίκους είναι ο υπαίτιος οδηγός ή/και ιδιοκτήτης, ενώ επίσης σ' αυτήν την περίπτωση το παθών πρόσωπο δύναται να εναγάγει επίσης και το Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «Επικουρικό Κεφάλαιο», το οποίο και έχει εκ του νόμου σχετική υποχρέωση. Σχετική δε υποχρέωση αποζημίωσης προς τα παθόντα πρόσωπα έχει επίσης το Επικουρικό Κεφάλαιο και α) σε περίπτωση κατά την οποία το υπαίτιο όχημα είναι αγνώστων στοιχείων, β) όταν η ασφαλιστική εταιρεία πτώχευσε ή η σε βάρος της εκτέλεση απέβη άκαρπη ή ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας της ένεκα παραβάσεως νόμου, και γ) όταν το ατύχημα προήλθε από ορισμένους τύπων οχημάτων ή ορισμένα οχήματα με ειδική πινακίδα κυκλοφορίας και των οποίων η ευθύνη δεν είχε καλυφθεί.

Επιπλέον, ακόμα και εάν υπάρχει ενεργό ασφαλιστήριο συμβόλαιο, υπάρχουν κάποιες νομοθετικές εξαιρέσεις από την ευθύνη του ασφαλιστή, οι οποίες περιγράφονται στο άρθρο 6β του Π.Δ. 237/1986 «Κωδικοποίηση των περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως οχημάτων». Έτσι λοιπόν, δεν υπάρχει ευθύνη του ασφαλιστή όταν α) ο οδηγός του ασφαλισμένου οχήματος στερείται της άδειας οδήγησης που προβλέπεται από το νόμο για την κατηγορία του αυτοκινήτου οχήματος που οδηγεί, β) ο οδηγός του ασφαλισμένου οχήματος, κατά το χρόνο του ατυχήματος, τελούσε υπό την επίδραση οινοπνεύματος¹ ή τοξικών ουσιών, κατά παράβαση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2696/1999, ΦΕΚ 57 Α'), όπως εκάστοτε ισχύει, εφόσον η εν λόγω παράβαση τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την πρόκληση του ατυχήματος, και γ) οι ζημιές προκαλούνται από αυτοκίνητο όχημα του οποίου γίνεται διαφορετική χρήση από αυτή που καθορίζεται στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο και στην άδεια κυκλοφορίας, εφόσον η χρήση αυτή τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την πρόκληση του ατυχήματος.

---

¹ Σύμφωνα με το άρθρο 42 του ν. 2696/1999 «Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας», ο οδηγός θεωρείται ότι βρίσκεται υπό την επίδραση οινοπνεύματος όταν το ποσοστό αυτού στον οργανισμό είναι από 0,50 γραμμάρια ανά λίτρο αίματος (0,50 gr./l) και άνω, μετρούμενο με τη μέθοδο της αιμοληψίας ή από 0,25 χιλιοστά του γραμμαρίου ανά λίτρο εκπνεόμενου αέρα και άνω, όταν η μέτρηση γίνεται στον εκπνεόμενο αέρα με αντίστοιχη συσκευή αλκοολομέτρου.

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, η ασφαλιστική εταιρεία δύναται να ισχυριστεί στον ιδιοκτήτη ή/και οδηγό του ασφαλισμένου οχήματος ότι υπάρχει εξαίρεση της ευθύνης της, οπότε και δεν καλύπτεται ασφαλιστικά ο ιδιοκτήτης ή/και υπαίτιος οδηγός του ασφαλισμένου οχήματος. Τον ισχυρισμό όμως αυτόν δεν δύναται να τον αντιτάξει και προς τα παθόντα πρόσωπα/αντιδίκους, καθώς απέναντί τους ευθύνεται, οπότε και τελικά και εφόσον καταβάλει την χρηματική αποζημίωση πρώτα σ' αυτούς, θα στραφεί στη συνέχεια αναγωγικά κατά του ιδιοκτήτη ή/και οδηγού του ασφαλισμένου οχήματος για την καταβολή από τον τελευταίο οποιουδήποτε ποσού η εταιρεία κατέβαλε στα παθόντα πρόσωπα/αντιδίκους.

Συμπερασματικά, κάθε οδηγός, ιδιοκτήτης οχήματος και κάθε παθών πρόσωπο (επιβάτης, πεζός, κτλ) πρέπει να γνωρίζει επακριβώς ποιές ακριβώς είναι οι υποχρεώσεις του πριν και μετά από ένα τροχαίο ατύχημα, αλλά επίσης και πώς ακριβώς θα προασπίσει τα συμφέροντά του και με ποιόν τρόπο θα αναζητήσει τις αξιώσεις του από οποιοδήποτε υπαίτιο πρόσωπο ή ασφαλιστική εταιρεία, ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμος για τις ενέργειες (εξωδικαστικές και δικαστικές) που απαιτούνται.